

Sygn. akt IX Ca 714/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Barczewski (spr.)
Sędziowie:	SO Bożena Charukiewicz SO Krystyna Skiepmo
Protokolant:	st. sekr. sąd. Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2020 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K. i B. K.

przeciwko E. D.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej Przedsiębiorstwa Budowlano- (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 24 czerwca 2020 r., sygn. akt I C 1587/18,

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości, nadając mu brzmienie:

„1. zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 17.695,18 (siedemnaście tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt pięć 18/100) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty,

2. oddala powództwo w pozostałej części,

3. zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 4.434 (cztery tysiące czterysta trzydzieści cztery) zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

4. nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Olsztynie kwotę 2.959,05 (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dziewięć 05/100) zł tytułem wydatków.”,

II. oddala apelację w pozostałym zakresie,

III. zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 2.800 (dwa tysiące osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego,

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę 444,95 (czterysta czterdzieści cztery 95/100) zł tytułem wydatków.

Bożena Charukiewicz Jacek Barczewski Krystyna Skiepmo

Sygn. akt IX Ca 714/20

UZASADNIENIE

Powodowie M. K. i B. K. wnieśli o zasądzenie solidarnie na rzecz powodów od pozwanej E. D. kwoty 17.984,82 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 4 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że powodowie zawarli z pozwaną w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej umowę o wykonanie podjazdu dla samochodów na należącej do powodów posesji przy ulicy (...) w B.. Do wykonania podjazdu zostały użyte płyty Modern Śrutowane białe i czarne firmy (...). Umowa została wykonana w dniu 17 listopada 2015 r., a powodowie uiszcili należne pozwanej wynagrodzenie. Po ułożeniu płyt na podjeździe, na ich powierzchni powstały nieregularne żółto-oliwkowe oraz brunatne zabarwienia, wpływające w sposób znaczący na estetykę wykonanego podjazdu, w związku z czym powodowie w grudniu 2015 r. złożyli pozwanej reklamację. Przedmiotowa reklamacja została przekazana producentowi produktu, który wskazał, że źródłem przebarwień jest zewnętrzne oddziaływanie związków chemicznych. Pozwana zgłosiła odwołanie od przedstawionej decyzji producenta wskazując, że na pozostałych płytach na posesji powodów nie ma przebarwień, stąd przyczyna wskazana w decyzji nie jest zgodna z rzeczywistością. Po oględzinach posesji w dniu 7 kwietnia 2016 r. producent pozostawił powodom preparat, który miał skutecznie wyczyścić płyty, co w opinii powodów nie stanowiło usunięcia wady fizycznej rzeczy czy dostarczenia przedmiotu umowy wolnego od wad fizycznych. Pomimo dwukrotnego czyszczenia płyt myjką ciśnieniową z użyciem środka chemicznego, zabrudzenia pozostały. Pismem z dnia 16 stycznia 2017 r. powodowie wezwali pozwaną do wymiany towaru na nowy. Powodowie zwrócili się również do Instytutu (...) o wydanie opinii na temat zabrudzeń kostki, zgodnie z którą przyczyną powstania zabrudzeń był brak impregnacji kostki środkiem hydrofobowym. Wobec powyższego, w dniu 28 listopada 2017 r. powodowie odstąpili od umowy sprzedaży i montażu płyt oraz wezwali pozwaną do zapłaty kwoty 17.984,82 zł.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 15 lutego 2018 r., w sprawie I Nc 2135/17 Sąd Rejonowy w Olsztynie I Wydział Cywilny uwzględnił roszczenie powodów w całości.

Pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty, domagała się oddalenia powództwa w całości, zasądzenia na jej rzecz kosztów procesu oraz wezwania do udziału w sprawie w charakterze interwenienta ubocznego producenta płyt Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) w B..

W opinii pozwanej towar w postaci płyt betonowych nie jest w żadnym stopniu wadliwy, zaś zabrudzenia są możliwe do usunięcia przy pomocy preparatu (...). Po wyczyszczeniu oraz pokryciu powłoką impregnacyjną ponowne zabrudzenia można usunąć przy użyciu wody wodociągowej. Zakupione przez powodów płyty stanowią produkt hydrofobizowany, co powoduje zmniejszenie jego nasiąkliwości, natomiast nie zostały fabrycznie pokryte środkiem impregnacyjnym, o czym powodowie zostali poinformowani i nie wyrazili woli dokonania impregnacji. W takiej sytuacji pojawiające się zabrudzenia stanowią normalne następstwo ciągłego użytkowania. Pozwana wskazała, że wykonała zobowiązanie względem powodów w sposób należyty, bowiem umowa nie opiewała na wykonanie dodatkowego zabezpieczenia hydrofobowego poprzez impregnację.

W dniu 21 sierpnia 2018 r., na wniosek strony pozwanej do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego wstąpił producent spornych płyt Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) sp. z o.o. z B., który wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powodów na rzecz interwenienta ubocznego kosztów postępowania sądowego. W uzasadnieniu interwenient wskazał, że nigdy nie stosował impregnacji powierzchniowej swoich wyrobów, które spełniają wszelkie

wymogi techniczne i normatywne dla wyrobów tego typu, zaś nabywca miał możliwość oceny produktu oraz jego przydatności.

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2020r. Sąd Rejonowy w Olsztynie w pkt I oddalił powództwo; w pkt II zasądził od powodów na rzecz pozwanego kwotę 4117 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w pkt III zasądził od powodów na rzecz interwenienta ubocznego po stronie pozwanej kwotę 3797 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w pkt IV nakazał ściągnąć od powodów na rzecz Skarbu Państwa Kasa Sądu Rejonowego w Olsztynie kwotę 3024,85 zł tytułem kosztów sądowych tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Sąd ustalił, że powodowie M. K. i B. K. zawarli z pozwaną E. D. umowę, na podstawie której pozwana w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zobowiązała się do wykonania podjazdu dla samochodów na posesji powodów położonej w B. przy ulicy (...). Umowa została wykonana w dniu 17 listopada 2015 r. przy użyciu płyt Modern Śrutowanych białych i czarnych wyprodukowanych przez firmę (...) sp. z o.o. w B.. Wynagrodzenie za wykonanie umowy w części dotyczącej podjazdu wyniosło 16.139,82 zł i zostało w całości wypłacone pozwanej.

Po ułożeniu płyt, na ich powierzchni powstały nieregularne, żółto-oliwkowe oraz brunatne zabarwienia. Powodowie zgłosili pozwanej reklamację, która została przekazana producentowi płyt. Decyzją z dnia 14 grudnia 2015 r. producent, na podstawie dokonanych oględzin, nie uwzględnił reklamacji, informując, że zabarwienia mogły powstać wskutek zewnętrznego oddziaływania różnych czynników zewnętrznych, niezależnych od producenta. W dniu 11 stycznia 2016 r. powodowie złożyli odwołanie od decyzji w sprawie reklamacji. Po ponownym rozpatrzeniu reklamacji producent płyt odrzucił roszczenia powodów, wskazując, że powstałe zanieczyszczenia można usunąć przy użyciu produktu do czyszczenia kostki brukowej.

W dniu 20 kwietnia 2016 r. pełnomocnik powodów wezwał pozwaną do usunięcia wad związanych z zastosowaniem płyt Modern Śrutowanych białych i czarnych firmy (...), wskazując, że powstałe zabarwienia wskazują, że dostarczony produkt nie posiada właściwości zagwarantowanych przez producenta.

Pozwana pismem z dnia 28 kwietnia 2016 r. wskazała, że zabrudzenia nie stanowią wad produktu, bowiem powstały w wyniku zewnętrznego oddziaływania różnych związków chemicznych oraz nieprawidłowego sposobu czyszczenia płyt po zabudowie, wykonanego przez inwestora. Pozwana zaproponowała usunięcie przebarwień na swój koszt przez specjalistyczną firmę, na co powodowie wyrazili zgodę.

Po dwukrotnie przeprowadzonym czyszczeniu płyt myjką ciśnieniową zabrudzenia pozostały.

W dniu 16 stycznia 2017 r. powodowie wezwali pozwaną do wymiany towaru na wolny od wad.

Pozwana zwróciła się do producenta płyt o zajęcie ostatecznego stanowiska w sprawie.

Powodowie zlecieli Instytutowi (...) w W. wydanie opinii na temat zabrudzeń płyt. Zgodnie ze stanowiskiem sporządzonym w dniu 27 października 2017 r. kostkę można doczyścić preparatem (...), a dodatkowo po pokryciu preparatem do impregnacji powierzchni betonowych (...), zabrudzenia można będzie usunąć wodą wodociągową. W opinii Instytutu kostka nie została zaimpregnowana materiałem hydrofobowym ułatwiającym czyszczenie oraz utrzymanie w czystości. Koszt sporządzonej opinii wyniósł 1.845 zł.

W dniu 28 listopada 2017 r. powodowie złożyli pozwanej oświadczenie o odstąpieniu od umowy oraz wezwali do zapłaty kwoty 17.984,82 zł, na którą składają się: kwota 8.289,22 zł tytułem uiszczonyj ceny towaru, kwota 7.850,60 zł jako wynagrodzenie za zamontowanie płyt oraz kwota 1.845 zł tytułem zwrotu kosztów sporządzenia prywatnej opinii.

Powodowie nie wyrazili zgody na zdemontowanie płyt.

H. polega na dodaniu preparatów chemicznych do betonu w celu ograniczenia nasiąkliwości materiału. W strukturze betonu występują podciąg kapilarny - kanaliki, którymi woda gruntowa przechodzi na zewnątrz powodując wydzielenia się wodorotlenku wapnia. Powoduje to występowanie białych wykwitów na powierzchni płyty. Technika hydrofobizacji powoduje, że wykwity nie będą występować. Model płytek wybrany przez powodów był hydrofobizowany.

Powierzchnię płyt można skutecznie wyczyścić preparatem (...), stanowiącym mieszaninę kwasów nieorganicznych oraz środków powierzchniowo czynnych. W celu zapobieżenia powstaniu trwałych zabrudzeń, płyty należy dodatkowo zaimpregnować.

Przyczyną zabrudzenia kostki są pyły nanoszone przez wiatr i sąsiedztwo trawy oraz wszelkiego rodzaju zabrudzenia z nawierzchni kół czy karoserii samochodu. Powierzchnia płyty wykonana w technologii śrutowania powoduje jej znaczną chropowatość. Frakcje pyłaste gromadzące się w mikro porach można wyczyścić chemią budowlaną. Pod względem technicznym płyty są produktem w pełni wartościowym, zgodnie z właściwościami wskazanymi przez producenta oraz Polską Normą.

Powodowie nie dokonywali z pozwaną żadnych innych ustaleń co do jakości, właściwości czy sposobu konserwacji kupionych płyt.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu I instancji zebrane w sprawie dowody nie dały podstaw do uznania, że podjazd został wykonany z materiału posiadającego wady czyniące go niezdatnym do zwykłego użytku albo sprzeciwiające się wyraźnie umowie.

Sąd opierając się na opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa stwierdził, że zakupione przez powodów płyty są produktem pod względem technicznym w pełni wartościowym, zgodnym z właściwościami wskazanymi przez producenta i Polską Normą. Ze względu na chropowatą strukturę powierzchni, ze względu na właściwości surowca w porach płyt mogą gromadzić się substancje powodujące miejscowe zabarwienia. Zdaniem biegłego nie są to wady istotne. Kostka stanowi produkt hydrofobizowany dzięki czemu ograniczone jest wchłanianie przez nią wody. Zabrudzenia można skutecznie wyczyścić preparatem chemicznym. Produkt zakupiony przez powodów był zatem pozbawiony wad, a jedynie podatny na zabrudzenia. Po dodatkowym zaimpregnowaniu, powierzchnię można utrzymać w czystości przy użyciu wody wodociągowej. Z tych względów Sąd oddalił powództwo.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach stanowił art. 98 k.p.c.

O kosztach interwencji ubocznej po stronie pozwanej Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 107 k.p.c.

Sąd nakazał również ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od powodów kwotę 3.024,85 zł tytułem kosztów sądowych - wynagrodzenia biegłego, które w toku postępowania zapłacone zostały ze Skarbu Państwa.

Powodowie wnieśli apelację od powyższego orzeczenia, zaskarżając je w całości i zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów postępowania tj.:

1. art. 233§ 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegającej na:

a) pominięciu w ocenie dowodu z zeznań powodów w zakresie, w jakim wskazywali, że wybór płyt Modern Śrutowanych firmy (...) nastąpił z polecenia pozwanej, która odradziła im montaż płyt innego producenta a doradziła montaż spornych płyt i nie poinformowała powodów, że zamontowanie takich płyt wymaga dodatkowo ich zaimpregnowania, co doprowadziło do sytuacji, że powodowie rozpoczęli użytkowanie produktu bez jego zaimpregnowania;

b) pominięciu okoliczności, że producent płyt firma (...) nie informuje w materiałach dotyczących parametrów technicznych płyt, że wymagają one impregnacji, co spowodowało, że powodowie zdecydowali się na montaż płyt nie będąc świadomi, że wymagają one impregnacji;

c) błędnej ocenie opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa T. C. w zakresie:

- wskazania przez biegłego, że powierzchnię płyt można doczyścić preparatem (...), podczas gdy z opinii biegłego jednoznacznie wynika, że skuteczne czyszczenie płyt tym preparatem jest możliwe tylko w warunkach laboratoryjnych, natomiast na zamontowanych płytach takie czyszczenie nie jest skuteczne;

- uznania, że opinia biegłego jednoznacznie stanowi, że sporne płyty nie posiadają żadnych wad na stwierdzenie przez biegłego, że płyty spełniają normy techniczne zgodne z właściwościami wskazanymi przez producenta i Polską Normą, podczas gdy biegły wyraźnie wskazał w opinii, że w przypadku produktów premium estetyka jest kluczowa, a tym samym zwrócił uwagę, że zamontowany u powodów produkt nie spełnia wymagań pod kątem estetyki;

2. art. 286 w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sprawie i odmowę zlecenia biegłemu sądowemu sporządzenia opinii uzupełniającej na wniosek powodów mimo złożenia przez nich zastrzeżeń w terminie oraz mimo faktu, że opinia biegłego sądowego wymagała doprecyzowania w zakresie spełniania przez produkt norm w zakresie estetyki;

3. art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sprawie i obciążenie powodów obowiązkiem zwrotu pełnych kosztów procesu mimo faktu, że ich suma przekroczyła połowę wartości przedmiotu sporu;

II. naruszenie prawa materialnego tj. art. 638 w zw. z art. 556¹ § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i bezpodstawne przyjęcie, że za wadę towaru można uznać wyłącznie niezgodność z parametrami technicznymi produktu, podczas gdy wada w rozumieniu przytoczonego przepisu winna być oceniana przez pryzmat różnych kryteriów, związanych nie tylko ze zbiektywizowanym stanem technicznym (normalną eksploatacją) ale i funkcjonalnością i estetyką rzeczy.

W oparciu o powyższe zarzuty powodowie wnieśli o:

1. dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego T. C. na okoliczność ustalenia, czy wady estetyczne w postaci nie dających się usunąć poza warunkami laboratoryjnymi zabrudzenia płyt stanowią wadę produktu;

2. zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa;

3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania za obie instancje ewentualnie

4. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwana i interwenient uboczny wnieśli o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja w przeważającej części zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 235²§1 pkt 2 k.p.c. pominął zawarty w piśmie procesowym z dnia 20 października 2020r. wniosek dowodowy strony powodowej. Nie było potrzeby ponownego przesłuchania powoda na okoliczność udziału pozwanej przy wyborze płyt i zakresu udzielonej przez nią powodom informacji, albowiem okoliczności te wynikały z zebranego przed Sądem I instancji materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne, jednakże nie podziela wyprowadzonych na podstawie tych ustaleń wniosków

W pierwszej kolejności wskazać należy, że łącząca strony umowa miała charakter mieszany. Jej przedmiotem było przeniesienie własności rzeczy (płyty) oraz wykonanie usługi ich montażu. Jednakże świadczeniem głównym (dominującym) było niewątpliwie przeniesienie własności rzeczy, a zamontowanie płyt miało jedynie charakter uboczny. W tej sytuacji za zasadne uznaje się zastosowanie przepisów dotyczących umowy nazwanej głównego typu.

Ponadto zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta do umowy, na mocy której przedsiębiorca jest zobowiązany do przeniesienia własności rzeczy i wykonania usługi, stosuje się przepisy dotyczące umów zobowiązujących do przeniesienia własności.

Punktem wyjścia dla rozważań Sądu są zatem przepisy art. 535 i nast. k.c. dotyczące umowy sprzedaży.

Zgodnie z treścią art. 556 k.c. sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana ma wadę fizyczną.

Przepis art. 556¹ § 1 zdanie pierwsze k.c. ustanawia definicję legalną wady fizycznej rzeczy. Wada fizyczna polega na niezgodności rzeczy sprzedanej z umową.

W przepisie tym ustawodawca ustanawia przykładowe wyliczenie sytuacji, w których rzecz jest niezgodna z umową sprzedaży.

Pierwszy ze stypizowanych przypadków, wskazany w art. 556¹ § 1 zdanie drugie pkt 1 k.c., ma miejsce wówczas, gdy rzecz nie ma właściwości, które rzecz tego rodzaju powinna mieć ze względu na cel w umowie oznaczony albo wynikający z okoliczności lub przeznaczenia.

W przypadku rzeczy oznaczonych rodzajowo cel oznaczony w umowie albo wynikający z okoliczności w istocie dookreśla zazwyczaj – pozytywnie albo negatywnie – uzgodnione bezpośrednio w umowie cechy gatunkowe, które powinna mieć rzecz świadczona, a przez to współkształtuje treść zobowiązania sprzedawcy. W takim przypadku sama przez się rzecz nie musi być wadliwa, a jej niezgodność z umową wynika ze szczególnego celu lub dodatkowych okoliczności.

Kategoria braku właściwości, które rzecz tego rodzaju „powinna mieć zgodnie ze swoim przeznaczeniem” jest przydatna do uchwycenia braku typowych właściwości rzeczy zarówno w przypadku rzeczy oznaczonej gatunkowo, jak i oznaczonych co do tożsamości. W świetle tej regulacji rzecz ma wadę fizyczną m.in. wtedy, gdy nie ma właściwości, które powinna mieć zgodnie ze swym zwykłym przeznaczeniem; istotny jest tu brak jakichkolwiek zwykłych właściwości, które – z różnych względów (np. majątkowych, użytkowych, bezpieczeństwa, estetycznych) – mogą mieć znaczenie dla rozsądnego kupującego. Chodzi tu zarówno o braki, które wyłączają możliwość korzystania z rzeczy zgodnie z jej przeznaczeniem, jak i o braki, które je utrudniają, czynią mniej oszczędnym, niebezpiecznym, mniej komfortowym czy z innego obiektywnego, racjonalnego powodu mniej satysfakcjonującym (R. Trzaskowski. Komentarz do art. 556¹ k.c. pod red. J. Gudowskiego Lex 2017).

Zwykłe przeznaczenie jest kryterium obiektywnym; istotny jest wszelki użytek, do jakiego rzecz może być przeznaczona w ocenie przeciętnego kupującego (E. Habryn-Chojnacka (w:) Kodeks cywilny, t. II, Komentarz. Art. 450–1088, red. M. Gutowski, Warszawa 2016, komentarz do art. 556¹, nb 16).

Przy dokonywaniu ustalenia, czy rzecz sprzedana dotknięta jest wadą fizyczną, należy dać zdecydowany priorytet kryteriom funkcjonalnym, obejmującym użyteczność rzeczy i jej przeznaczenie zgodne z celem umowy sprzedaży, przy zastrzeżeniu, że podstawą formowania tych ocen jest subiektywne wyobrażenie kupującego. Powyższe kryterium powinno więc być stosowane przy dokonywaniu oceny przed kryterium normatywno-technicznym i powinno

przesądzać – niekiedy nawet samodzielnie – o wystąpieniu wady fizycznej rzeczy sprzedanej. W tej sytuacji nawet zgodność z normami technicznymi czy zgodność z towarami zwykle używanymi nie pozbawia możliwości stawiania zarzutu, że rzecz jest dotknięta wadą fizyczną. Jeśli bowiem mamy do czynienia ze zmniejszeniem użyteczności produktu występującej przy użyciu go do celu wynikającego ze zwyczajnego przeznaczenia tego produktu, to nie sposób zaprzeczyć istnieniu wady (wyrok SN z dnia 20 maja 1997 r., II CKN 115/97, LEX nr 81134, z dnia 9 marca 2006 r. sygn. akt I CSK 147/05 i 11 marca 2009 r. sygn. akt IV CNP 76/09 LEX nr 1360285).

Jednocześnie trzeba podkreślić, że w każdym przypadku cel wynikający „z okoliczności” jest istotny tylko wtedy, gdy wynikał z okoliczności dostrzegalnych do chwili złożenia oświadczenia woli przez sprzedawcę – zob. wyrok SN z dnia 30 czerwca 1999 r., III CKN 236/99, LEX nr 523602.

Jak wynika z okoliczności niniejszej sprawy zakupione przez płyty miały być zamontowane na podjeździe przed domem powodów. Pozwana przed ułożeniem płyt była na posesji powodów, dokonując pomiarów. Miała więc świadomość tego w jakich warunkach płyty będą użytkowane i na działanie jakich czynników będą narażone.

Z dokumentów dotyczących parametrów i przeznaczenia płyt zaoferowanych przez interwenienta ubocznego nie wynikał obowiązek ich zaimpregnowania, jednakże podkreślenia wymaga, że od pozwanej jako przedsiębiorcy, w odróżnieniu od przeciętnego uczestnika obrotu gospodarczego, oczekuje się podwyższonego poziomu należytej staranności jeśli chodzi o wiedzę i przekazywanie informacji co do właściwości sprzedawanej rzeczy.

Pozwana nie informując o konieczności zabezpieczenia płytek i przystępując do ich montażu utwierdziła powodów co do zasadności wyboru płyt i ich przydatności. Powodowie zasadnie mogli w takiej sytuacji oczekiwać, że przy normalnym użytkowaniu, utrzymanie płyt w czystości nie będzie wymagało podjęcia nadzwyczajnych środków.

Naturalnym jest że ułożona na podjeździe płytka z czasem ulega zniszczeniu czy też przebarwieniom. Jednakże w przypadku zakupu produktu tego rodzaju nabywca ma prawo oczekiwać, że będzie to proces długotrwale rozłożony w czasie.

Tymczasem w niniejszej sprawie podczas normalnego użytkowania, zgodnie z deklaracją właściwości produktu, w krótkim czasie po zamontowaniu, doszło do jego zanieczyszczenia w znacznym stopniu, które może być każdorazowo skutecznie usunięte jedynie w szczególnych warunkach, laboratoryjnych przy wykorzystaniu specjalistycznego preparatu.

Posiadanie przez rzecz właściwości wynikających z jej przeznaczenia to przydatność do celu, do jakiego tego rodzaju przedmiot jest zwykle używany. Opiera się ona na obiektywnym przeznaczeniu rzeczy. Rzeczy są niezdatne do zwykłego użytku, gdy nie posiadają stosownych w tym zakresie cech lub wady utrudniają ich wykorzystanie albo przynoszą niedostateczne wyniki lub sprawiają większe niż normalne koszty. Przejawem braku przydatności towaru do zwykłego celu będzie również osiągnięcie tych celów przy większych niż normalne kosztach. Niezdatność rzeczy do realizacji zwykłego celu występuje również wówczas gdy określone cechy albo ich brak nie wpływają na fizyczne korzystanie z rzeczy, ale zmniejszają wyraźnie ich wartość i użytek handlowy (M. Jagielska, w: Konwencja wiedeńska, 2001, s. 388).

Jak wynika z okoliczności sprawy powodowie dokonując zakupu tego konkretnego produktu poza walorami użytkowymi, kierowali się również walorami estetycznymi. Tymczasem w bardzo krótkim czasie produkt te walory utracił.

Brak estetyki może być uznany za wadę fizyczną, jeżeli wymóg estetyczności wynika z postanowień umowy bądź z okoliczności jej zawarcia, lub brak estetyki zmniejsza wartość rzeczy (E. Łętowska, Prawo umów, s. 308; E. Habryn-Motawska, Niezgodność towaru konsumpcyjnego, s. 124).

Mając na uwadze powyższe, jak również biorąc pod uwagę treść zarzutów apelacyjnych Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłego T. C. na okoliczność określenia czy wskazane w opinii pierwotnej zabrudzenia płyt,

niedające się usunąć zdaniem biegłego poza warunkami laboratoryjnymi, stanowią wadę produktu, czy też wynikają z ich zwykłych właściwości i użytku (k. 269)

Biegły w opinii uzupełniającej podtrzymał swoje stanowisko, iż produkt jest pod względem technicznym produktem w pełni wartościowym. Jednocześnie biegły zwrócił uwagę, że nieruchomości powodów jest usytuowana na obrzeżach O. w terenie otwartym z droga dojazdową w formie utwardzonej drogi gruntowej. Wszelkie wiatry, które są w okolicy przenoszą cząstki lekkie o frakcji pylastej także na przedmiotową posesję, samochody nawożą brud na kołach. Kostka jest śrutowana i gromadzi w sobie wszelkie pylaste zabrudzenia. Nie jest to wada kostki, ale wada estetyczna dla sąsiedztwa terenu w którym kostka została wybudowana. Jeśliby taką kostkę wbudować na posesji w mieście, gdzie drogi dojazdowe są np. asfaltowe a teren sąsiedni zorganizowany, to wada ta mogłaby w ogóle nie występować lub w minimalnym stopniu rozciągniętym w czasie (opinia k. 278-283).

Treść tej opinii w pełni potwierdza, iż bez zaimpregnowania sprzedane powodom płyty, nie miały właściwości które powinny mieć z uwagi na sposób i miejsce ich przeznaczenia. Pozwana, pomimo takiego obowiązku, nie poinformowała powodów o powyższym.

Zgodnie z art. 556¹ § 1 zdanie drugie pkt 2 i 3 k.c. wadą jest również brak właściwości, o których istnieniu sprzedawca zapewnił kupującego jak również brak przydatności do celu, o którym kupujący poinformował sprzedawcę przy zawarciu umowy, a sprzedawca nie zgłosił zastrzeżenia co do takiego jej przeznaczenia. Zapewnienie sprzedawcy może wynikać wprost z umowy, ale także z okoliczności towarzyszących jej zawarciu.

W wyroku z dnia 17 lutego 2005 r., I CK 568/04, LEX nr 479349, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że pojęciem „zapewnienia sprzedawcy” należy objąć poinformowanie kupującego nie tylko o pewnych stałych cechach rzeczy (towaru), niezależnie od sposobu ich (jego) użycia w dalszym procesie produkcyjnym, lecz także o funkcjonalnych właściwościach sprzedanej rzeczy w związku z określoną sferą wiadomego sprzedającemu sposobu zastosowania rzeczy przez kupującego.

Zapewnienie sprzedawcy może wynikać wprost z umowy, ale także z okoliczności towarzyszących jej zawarciu. Nie ma przy tym znaczenia, czy zbywca udzielił zapewnienia w sposób wyraźny, przez stwierdzenie, zapis umowny, oznaczenie towaru, np. określenie składu produktu na opakowaniu, czy też dorozumiany (E. Habryn-Chojnacka (w:) Kodeks..., t. II, red. M. Gutowski, 2019, komentarz do art. 556¹ k.c., Legalis).

Zwrócić należy również uwagę na treść art. 556² k.c. który stanowi, że jeżeli kupującym jest konsument, a wada fizyczna została stwierdzona przed upływem roku od dnia wydania rzeczy sprzedanej, domniemywa się, że wada lub jej przyczyna istniała w chwili przejścia niebezpieczeństwa na kupującego.

To pozwana jako sprzedawca powinna udowodnić, że w chwili przejścia niebezpieczeństwa przypadkowej utraty rzeczy była ona wolna od wad lub przyczyna ich wystąpienia nie istniała jeszcze w tej chwili. Pozwana nie sprostała temu obowiązkowi, nie wykazała że sprzedała rzecz wolną od wad lub przyczyna ich wystąpienia nie istniała jeszcze chwili sprzedaży. W takim przypadku należało przyjąć za udowodnione, że wada fizyczna istniała w chwili wydania rzeczy powodom, a skoro tak to pozwana ponosi odpowiedzialność z tytułu rękojmi.

Wskazać należy również, iż powodowie złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy poprzedzili żądaniem usunięcia zabrudzeń, a po ich nieudanej próbie, pismem z dnia 16 stycznia 2017r. domagali się wymiany płyt. Pozwana w odpowiedzi, pismem z dnia 25 stycznia 2017r. wniosła o niepodejmowanie dalszych kroków prawnych do czasu wyjaśnienia okoliczności niniejszej sprawy (k. 32).

Zgodnie z treścią art. 561⁵ k.c. jeżeli kupujący będący konsumentem zażądał wymiany rzeczy lub usunięcia wady albo złożył oświadczenie o obniżeniu ceny, określając kwotę, o którą cena ma być obniżona, a sprzedawca nie ustosunkował się do tego żądania w terminie czternastu dni, uważa się, że żądanie to uznał za uzasadnione.

Oświadczenie sprzedawcy powinno być wyraźne i wskazywać stanowisko sprzedawcy w zakresie zgłaszanej przez kupującego wady oraz złożonego żądania.

Gdy sprzedawca kwestionuje zgłoszoną wadę, a w konsekwencji - żądanie kupującego, powinien także wskazywać przyczyny zajętego stanowiska. Nie jest wystarczające zawiadomienie kupującego, że rzecz podlega badaniu rzeczoznawcy, ze wskazaniem przewidywanego terminu tego badania i zastrzeżeniem, że po jego zakończeniu sprzedawca ustosunkuje się do oświadczenia lub żądania kupującego, ani też informacja o rozpatrzeniu reklamacji bez wskazania zajętego przez sprzedawcę stanowiska (J. Janeta Kodeks cywilny. Komentarz do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, [w:] Ustawa o prawach konsumenta. Komentarz pod red. D. Lubasz WK, 2015)

W niemniejszej sprawie nie sposób zatem uznać by treść pisma z dnia 25 stycznia 2017 r. stanowiło ustosunkowanie się do żądania kupujących.

Zaniechanie przez sprzedawcę należytego ustosunkowania się do żądań kupującego w wyznaczonym przez art. 561⁵ k.c. 14-dniowym terminie skutkuje przyjęciem fikcji, że sprzedawca uznał żądanie kupującego za uzasadnione.

Pomimo tego pozwana nie dokonała wymiany towaru.

Nie dokonała wymiany również po otrzymaniu od powodów oświadczenia o odstąpieniu od umowy, nie podjęła również żadnych działań zmierzających do usunięcia wad.

W tych okolicznościach wypełniona została zatem dyspozycja art. 560 § 1 k.c., co nakazuje uznać oświadczenie powodów o odstąpieniu od umowy za skuteczne.

Oświadczenie o odstąpieniu od umowy wzajemnej ma charakter kształtujący prawo, którego skutkiem jest zniweczenie umowy ex tunc i zwrot wszystkiego, co w jej wykonaniu zostało świadczone (art. 494 k.c.), który to obowiązek obciąża obie strony. Z tego względu podlegało uwzględnieniu żądanie powodów o zwrot uiszczonej ceny jak również kosztów ułożenia płyt. Z kolei w sytuacji gdy żądanie pozwu nie obejmowało kosztu zakupu listew, bezzasadnym było żądanie zwrotu kosztów ich montażu.

Tym samym zasługiwało na uwzględnienie roszczenie o zapłatę przez pozwaną kwoty 15.850,18 zł stanowiącej równowartość uiszczonej ceny oraz montażu płyt wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty wskazanej w pozwie do dnia zapłaty.

Powodom należał się również zwrot kosztów sporządzenia opinii prywatnej w wysokości 1.845 zł. Pozwana kwestionowała zasadność odstąpienia od umowy, powodowie nie mieli innej możliwości wykazania zasadności swojego stanowiska aniżeli zlecenie sporządzenia opinii specjalistycznej. Stąd wzmiankowana kwota stanowi element szeroko pojętej szkody majątkowej wynikającej z nieprawidłowego wykonania zobowiązania (art. 471 k.c.).

Konsekwencją uwzględnienia apelacji była zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję.

Sąd Okręgowy miał na uwadze zakres w jakim powództwo zostało ostatecznie uwzględnione, co nakazywało uznać w istocie stronę powodową za wygrywającą (art. 100 zdanie drugie k.p.c.). na poniesione przez powodów koszty składa się 300 zł opłaty od pozwu, 3.600 zł wynagrodzenia pełnomocnika, 34 zł opłaty za pełnomocnictwo oraz 500 zł zaliczki na wynagrodzenie biegłego.

Zmiana proporcji, w jakich strony utrzymały się ze swoim stanowiskiem procesowym, implikowała również koniecznością zmiany pkt IV zaskarżonego wyroku, dotyczącego obowiązku pokrycia przez stronę pozwaną nieuiszczonych kosztów sądowych, które w niniejszej sprawie wyniosły 2.959,05 zł (art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

Wobec powyższych rozważań i z mocy art. 386§ 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w wyżej wskazanym zakresie oddalając apelację w pozostałej części (art. 385 k.p.c.).

Podstawę o rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego stanowił art. 100 zdanie drugie k.p.c., przy czym o brakujących wydatkach poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Bożena Charukiewicz Jacek Barczewski Krystyna Skiepmo